

Ambulanta za liječenje boli ♦ Odjel za anesteziologiju i intenzivno liječenje
Klinička bolnica Osijek ♦ Josipa Huttlera 4 ♦ 31000 Osijek

VRIJEME JE ZA OPIOIDE IT IS TIME FOR OPIOIDS

Mira Fingler

Opioidi su danas kamen temeljac u liječenju maligne boli. Sve češće se susrećemo s upotrebom opioida u liječenju jake kronične nemaligne boli, iako su u kliničkoj praksi još prisutne brojne predrasude prema takvom načinu liječenja. Glavni razlog straha leži u strahu od ovisnosti koja bi se mogla razviti tijekom višemjesečne upotrebe opioida.

Unatoč velikom broju studija, medicinski izvori ne iznose pouzdanu brojku koja bi pokazivala učestalost razvoja ovisnosti pri liječenju kronične boli. S druge strane, sigurno je da veći proadiktivni potencijal imaju lijekovi s brzim početkom djelovanja te se zbog toga u liječenju kronične boli preporučuju sporooslobađajući opiodi (1).

Tome u prilog idu i smjernice za liječenje kronične boli (Pain Society, 2004.) koje podržavaju upotrebu opioida sporog i dugog djelovanja, pravilno doziranje (ne po potrebi!) i trajni monitoring.

Koji je opioid najbolji? Sve krovne organizacije poput WHO, IASP, EAPC, EFIC slažu se da je najbolji onaj opioid koji najbrže, najučinkovitije i s najmanje nuspojave oslobađa bolesnika od boli. Ipak, idealni opioid trebao bi ispuniti farmakološke kriterije (potentnost

bez krovnog učinka, inaktivni metaboliti, lipofilnost, neovisnost o bubrežnoj funkciji, mala molekula, visoka bioraspoloživost, slabo vezanje na proteine plazme) te kriterije s aspekta bolesnika (jednostavna primjena, brzi nastup djelovanja, dugo djelovanje, učinkovito i sigurno djelovanje, jednostavnost titracije).

Ono što treba zaključiti je da je za pravilnu upotrebu opioida u liječenju kronične nemaligne boli potrebno pomiriti obje skupine kriterija, kao i da se treba odvažnije odlučiti na propisivanje opioida u toj indikaciji. U konačnici, zapitajmo se je li isplativo iscrpljivati bolesnika upornim prepisivanjem neadekvatnog analgetika bez pravog odgovora?!

U Hrvatskoj su na tržištu opiodi, kako slabi, tako i jaki, sve prisutniji. Primjer su opioidni analgetici farmaceutske tvrtke Grünenthal koji su indicirani i za liječenje kronične nemaligne boli: Zaldiar® (paracetamol 325 mg/ tramadol 37,5 mg), Tramal® (tramadol) i Trans-tec® (buprenorfinski flaster).

Literatura

1. Ballantyne, La Forge. Opioid dependence and addiction during opioid treatment of chronic pain. *Pain* 2007;129(3):332-342